

FOLK OG LAND

NR. 3 — 7. ARGANG

LØRDAG 25. JANUAR 1958.

LØSSALG 65 ØRE

Fru Aso Storsæter
Mjøndalen 21 B

Forbundet retter henvendelse til Kongen

Ber om at det må bli fremmet forslag om amnestilov i forbindelse med tronskiftet

Forbundet for Sosial Oppreisning har sendt Kongen følgende henstilling om å fremme lovforslag om lempninger i etterkrigsoppgjøret.

Til Kongen.

Vårt Forbund søker herved om at det i anledning av Deres Majestets tronbestigelse må bli truffet tiltak med sikte på å mildne etterkrigsoppgjørets virkninger i den utstrekning dette er rimelig og mulig. Vi antar at et amnesti i lovs form er nødvendig for dette formål, og tillater oss å rette henstilling til Deres Majestet om å foranledige fremsatt proposisjon for Stortinget om en sådan lov.

Som støtte for henvendelsen tillater vi oss å henvise til brosjyren «Landssvik» 1945 av professor Skeie, vår første hjemlige strafferetts-ekspert ved frigjøringen. Professoren gikk her inn for «et rettfærdig oppgjør på sikkert rettsgrunnlag» og påviste at de anordninger fra London som har vært det rettslige hovedgrunnlag for etterkrigsoppgjøret var konstitusjonelt og folkerettslig ugyldige, og — for så vidt de bestemmer nytt eller skjerpet ansvar — var ugyldige også som tilbakevirkende bestemmelser, stridende mot grunnlovens § 97. Professoren innskjerpet også de subjektive straffbarhetsbetingelser av hensyn til de mange NS-medlemmer som ærlig mente å tjene sitt lands interesser ved sin innsats under okkupasjonen.

Om rettergangsmåten i oppgjøret anførte professoren med hensyn til adgangen til å få en dom prøvet av høyere rett, at vi aldri i vår historie har hatt en slik rettløshet.

I samme retning har de fremste juridiske eksperter i vårt nøytrale broderland uttalt seg gjennom «Institutet för Öffentlig och Internationell Rätt», Stockholm, i sitt responsum «Den Norska Rättsuppgörelsen», 1956, side 122:

«Det är likvel ett missbruk av ord att kalla en dylik inrikspolitisk uppgörelse för en rättsuppgörelse. Med rätten i vanlig mening har den ingen förbindelse».

Oppgjørets politiske karakter ble understreket bl. a. ved at kommissariske statsråder som ikke var medlemmer av NS ble frikjent, mens samtlige de øvrige ble idømt strenge straffer uten hensyn til store kreditposter. Dessuten ved at Administrasjonsrådets medlemmer ikke er trukket til ansvar for en rekke bistandshandlinger, som må formodes å ville ha ført til de strengeste straffer for NS-folk. Særlig er oppgjørets politiske karakter markert ved at et par hundre tusen mann ikke ble satt under tiltale, tross utvilsom bistandsytelse av stor militær betydning for okkupanten, bl. a. ved arbeide på befestninger og flyplasser, — tildels endog før den norske kapitulasjon.

Til sammenligning med disse effektive bistandsydere («virkelige landssvikere» iflg. prof. Skeie, kan det være av interesse å konstatere at medlemskap i NS var 1 e -

Forts. side 8

HVORFOR FORLANGER RUSSENE EN ATOMFRI SONE?

Skal det norske folk bli forrådt ennu engang?

Det later til at Sovjet nå har fått manøvrert NATO-landene nøyaktig dit en ønsker det. Det har tidligere i dette blad vært gitt uttrykk for skepsis når det gjelder Norges deltakelse i den anglo-amerikanske allianse mot Sovjet — NATO, og det har vært pekt på at et nordisk forsvarsforbund uten offensiv tendens hadde vært en bedre vei. Men, selvom dette fortsatt er vår mening, kan vi ikke la være for folkets skyld å rope et alvorlig varsku når Norge nå igjen breier seg i rollen som europeisk bjellesau, ledet av kompaniet Gerhardsen, Finn Moe og liknende «storpolitikere».

Noen og hver må vel bli betenkt når det kommunistiske regjeringsorganet Izvestija tar fram den velvilige russiske glisen og roser Norge både for den gunstige mottakelse av det polske forslaget om opprettelse av en atomfri sone i Europa og

for at det har avslått å ta imot baser for raketter.

Man kan kanskje si at motdumheten kjemper selv gudene forgjeves, men vi synes at vi må gjøre et forsøk på å sette tingene på plass.

I Sovjetsamveldets grunnlov av 6. juli 1923 heter det bl. a.:

«Adgangen til forbundet er åpent for de sosialistiske sovjetrepublikker som måtte oppstå i fremtiden. Samveldet danner kronen på oktober-revolusjonen 1917 og tjener som et nytt avgjørende skritt på veien til å forene alle lands arbeidende folk i den Sosialistiske Verdens-sovjetrepublikk».

Sovjetunionens grunnlov slår således tydelig fast at det ikke dreier seg om en russisk statsdannelse, men om å utvide Sovjetunionen til en verdensomfattende sovjet-

republikk, dirigert og ledet fra Kreml.

Etter krigen er dette «forbund» på grunn av Englands og USA's ubegripelige tåpelighet utvidet med følgende europeiske stater: Litauen, Latvia, Estland, Polen, Romania, Bulgaria, Albania, Ungarn, Tsjekkoslovakiet, samt Øst-Tyskland og deler av Finland (Karelen).

Helt siden USA under krigen pumpet Sovjetsamveldet fullt av panser og artilleri i sin streben etter å ødelegge den eneste makt i Europa som kunne stanse det russiske press vestover, finnes ingen makt i verden som kan hamle opp med Sovjetsamveldet når det gjelder konvensjonelle armeer. I den siste verdenskrigs målestokk kan Sovjetsamveldet nårsomhelst ta resten av Europa i besittelse. Men slutten av verdenskrigen og årene etter brakte nye våpen fram,

atomvåpnene.

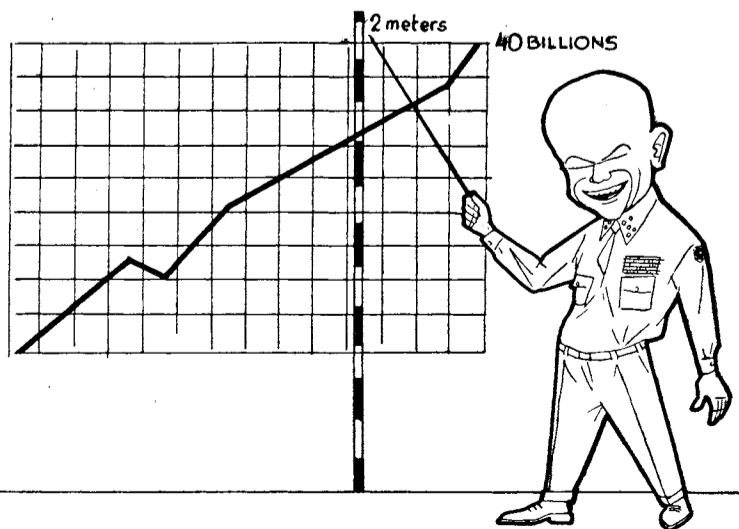
Det var kraft i USA's absolute hegemoni på dette område at Europa overhodet kunne tenke på forsvar og NATO kunne dannes.

Men Sovjetsamveldet har naturligvis ikke hatt behov for mange års «kall krig» for å ta igjen forspranget, allermest fordi dets tidligere allierte i sitt blinde hat til Tyskland lot de russiske horder velter inn over dette land og sikre seg som gisler de fremste av Tysklands atomforskere og raketts eksperter. I dag presenteres regningen: de russiske sputniker har erobret verdensrommet og dokumentert for all verden at de interkontinentale raketter med atomladninger er realiteter en må regne med.

Verdensfreden avhenger nå bare av hvor stor grad av frykt det Sovjetsamvelde, som

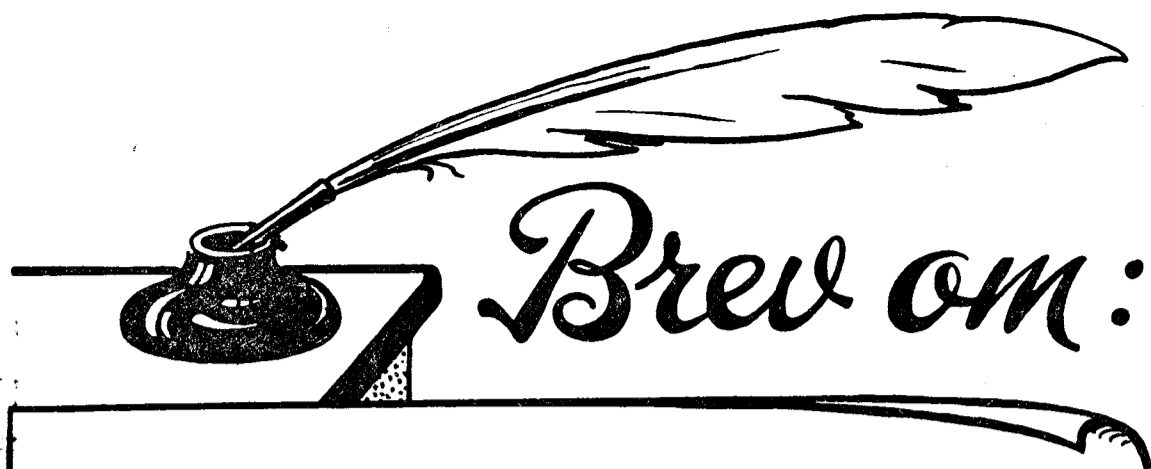
(Forts. s. 6).

METERPRIS

Som dere ser mine herrer, når forsvarsutgiftene opp i de astronomiske høyder, og vi har her kunnet avmerke rakethøyden samtidig.

(Tegnet for Folk og Land av KAOL).

Avsløringer

Et beskjemmende tidens tegn er ikke bare hvor reaksjonsløst offentligheten mottar meddelelsen om at den norske Londonregjering våren 1945 ville foranledige Sverige til et overfall i ryggen på en døende kriger, men især den daværende norske utenriksministers kyniske ord: «nød bryter alle lover» og hans uriktige begrunnelse «for å stanse tyskernes herjinger» etter AF-TENPOSTENS referat 8. januar 1958. Jeg trodde at ingen anstendig regjering ville gå med på «bryte alle lover» helt likegyldig med hvilken begrunnelse, men vi har jo dessverre i 1945 erfart noe annet. Dog vil vi aldri anerkjenne slike fremgangsmåter.

Ingen tysk armé kunne kjempet videre i Norge med utsikt til et brukbart resultat etterat Tyskland var besatt og alle tilførsler derfra var stoppet. Selv om Terboven og Rediess hadde forlangt dette, ville den tyske hærledelsen i Norge ikke ha kunnet innlate seg på dette, da det var hensiktsløst. Der fantes intet frelsende rettsted. Kamp kunne det i det hele tatt ikke bli tale om, så lenge de tyske tropper ikke ble provosert.

SS-general Rendulic etterlot seg høsten 1944 et avbrent Finnmark og ble ikke straffet for dette i Nürnberg fordi de allierte anerkjente berettigelsen av slike ødeleggelser hvis de er nødvendige under kamphandlinger. — Forresten er jeg av den oppfatning at Rendulic i sine rapporter til den tyske overkommando hadde overdrevet noe hvor hardt russerne trengte etter, ganske enkelt fordi mennesker er tilbøyelige til å fremheve sin egen dyktighet. Kjent er nemlig at disse russiske tropper som

angivelig fortsatt kjempet mot Rendulic i det høye nord, overraskende tidlig dukket opp foran Frankfurt-Oder i kampen om Berlin. Dette var nok ikke det eneste tilfelle hvor overkommandoen var blitt uriktig orientert av sine generaler, og det kan

da forstås at Hitler ble mer og mer rasende og ute av balanse.

Men her er pointet at tyskernes kampherjinger i Norge var stanset høsten 1944 mens Trygve Lie snakker om at de måtte stanses våren 1945.

Gvarv, januar 1958.

Erhard Schoepke.

D Ø D S F A L L

Dr. Reidar F. Schaanning

Reidar Schaanning er gått bort, så altfor tidlig, bare 55 år gammel. Etter et langt sykeleie sviktet hans hjerte, dette hjerte som lenge og trofast hadde slått i uegennytte og selvoppofrelse.

Han sparte ikke seg selv, og hans anstrengelser for å hjelpe andre vil aldri bli glemt. Det kan med sikkerhet sies at han gjorde mere for andre enn noen annen ville ha gjort, og han betalte for dette med sitt liv. Han opplevet megen motgang på grunn av sin politiske overbevisning, men han vek aldri bort fra den vei som han mente var den rette.

Denne hans overbevisning kom også iveien for hans utdannelse som spesialist i lungesykdommer, noe han had-

de særlige anlegg for. Men det hindret ikke at han gjenopptok sin alminnelige praksis, og skjøttet denne på en helt mønsterverdig måte. Hans veldige klientel elsket ham og stolte på ham, hver enkelt hadde følelsen av at hans omsorg nettopp gjaldt henne eller ham. Jeg kjenner ham fra mange år tilbake, både som lege og som venn, og ikke kunne jeg ha ønsket noen bedre.

Han vil bli savnet som få, men det kan kanskje mildne sorgen noe at vi alle vil erindre ham med den dypeste taknemlighet og med de varmeste tanker.

Med den inderligste medfølelse med hans etterlatte vil vi lyse fred over hans minne.

Jan Kielland.

Skuespiller Einar Tveito

Med dyp vemod har vi mottatt meddelelse om at Einar Tveito er død, 68 år gammel. Vi har lidt et uerstattelig tap.

Einar Tveito var en illsjel — telemarking og nordmann til den innerste trevl av sitt sprelske og fyrrige gemytt, og av karakter edel, stolt og storlagen. Denne gudbenådede og brusende kunstner kunne ved siden av være så stille og innesluttet som noen. Han delte glede og harme med sine venner — sorgen beholdt

han for seg selv. Sine venner og medmennesker gikk han sterkt inn for i råd og dåd — ødsel og rik av sinn, Askeladden, Peer Gynt og Brand i urnorsk blanding.

Hvilken grotesk situasjon at denne stolte representant for ekte norskdom skulle stilles for «retten» som «landssviker» — han som aldri svek. Hans siste tanke var kamp mot denne forfalskning av historien, mot ynkelsen i all unorsk «rettsforfølgning» og svada i etterkrigstiden.

(Forts. s. 7).

NÅR SKAL VI SLUTTE FRED MED TYSKLAND?

Det ble påstått etter 8. krig møt vår allierte! Sovjet.

mai 1945, at den norske hær befant seg på krigsfot. Derfor dødsstraffens lovligheit i forrederisaker. Etter dette tidspunkt deltok vi i Tysklands okkupasjon med en brigade. Riktignok ble denne fødd og kledd av vår allierte England, men hadde norsk flagg på armen for å unngå forvekslinger når man kjørte i fylla eller satte barn på tyskertøser.

Men hvor ble det av fredslutningen? Når man er i krig med et land, som bringes til kapitulasjon, så blir det vanligvis sluttet fred. Ønsker Norge ingen fred med Tyskland? Ellers var det slik at vi hadde kapitulert selv den 10. juni 1940 og lovet at vi ikke mer skulle gripe til våpen? Det er meget som tyder på det siste. Ellers ville det vel være litt pinlig å ha Tyskland som NATO-partner. Vi skulle isåfall komme i den pinlige situasjon, som folk, å kjempe sammen med fienden i en

Nei, sannheten om Norge er, at vi ikke befant oss i krig med Tyskland 8. mai 1945, og at vi aldri har vært alliert med noen før dette tidspunkt heller. Vi ble kun utnyttet propagandamessig av England. Det tapre lille folk som ble overfalt av Tyskland (på grunn av Englands provokasjon). Vi kunne så brukes som sjøfolk i Englands krig og noen få i dets stridskrefter som frivillige. England godtok aldri Norge som krigførende etter vår kapitulasjon.

Det er virkeligheten. Resten er dikt og løgn brukt i Norges innenrikspolitikk. Norge er fortsatt, siden 1905, en brikke i stormaktsspillet. Nå mer enn noensinne, da nøytralitetens vei er forlatt. Herr Gerhardsen og venner har nok forlenget kuppetaget dette. Bulganins hyrdebrev til ham taler sitt eget språk. Mene tekkel ufarsin.

H. F. K.

Den lekse vår kirke ikke har lært

Skulle vi ikke ha lært at kirkens plikt ikke først og fremst er å beregne følgerne av sine handlinger, men å gjøre det som er rett? Vi kunne den lekse under krigen, men mange har visst glemt den i dag.

(Alex. Johnson i Kirkebladet).

Alex. Johnson er res. kap. i Frogner, den mest levende menighet i Oslo. Han er en fremragende forkynner, hans ord blir hørt. Han fører en god penn og hver gang har han noe viktig å bære fram, han blir lest. Han har vist en enestående gåpåhug i sin virksomhet for å bryte gjennom den kompakte mur av dump religiøs likegyldighet som rår i vårt folk. Han går til kamp mot liberalere, humanister og atheister som med vond vilje kringsetter vår norske kirke i dag. Alex. Johnson er kort sagt en mann i vår kirke.

Derfor er det desto bedrøveligere at nettopp han trer fram og gir kirken attest for god, kristen holdning under okkupasjonen. Vi har fått begivenhetene i tid litt på av-

stand, det burde vi ha fått også i våre sinn. Vi har sett, og vi har høstet fruktene og det burde mane til saktmodighet og selvransakelse. I dette å stå fram og kategorisk forkynne at dengang handlet jeg rett, ligger det en fare, og deri skjuler det seg ikke så lite av en selvovervurdering. Enn ytterligere varsom må en kristen være, han må vite at bare Han, den ene, lærte og levde rett.

Hva du gjorde og hva jeg gjorde lar jeg ligge, det er omhandlet så ofte før. Jeg vil bare minne om at der ennå ligger en Lasarus framfor kirkens dør, og kirken kan ikke fri seg for sitt ansvar for at han ennå ligger der. Og jeg minner også om en lignelse fra den hellige skrift om de to som i sin store rettferdighet gikk forbi ham som var falt i hendene på røvere og forslått og lidende lå i veigrøften, Lasarus for kirkens dør og mannen i veigrøften er i dagens Norge en og samme person, han har sett et helt tog av prester og

(Forts. s. 7).

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig

ALEXANDER LANGE

Henvendelsen til Kongen

Vi gjengir på annet sted i dette nummer en henvendelse som Forbundet for Sosial Oppreisning har sendt Kongen, om å foreslå for Stortinget en amnestilov, for iallfall i noen grad å mildne følgene av det politiske etterkrigsoppgjør, som med tilsidesettelse av all gammel lov og rett ensidig har rammet medlemmene av Nasjonal Samling.

Vi må si med en gang at vi ikke tror de som er rammet, ofte med de grusomste konsekvenser, vil føle seg tilfreds med de beskjedne krav til oppreisning som stilles i denne henvendelse, og naturligvis er vi også klar over at Forbundets ledelse heller ikke finner disse absolutte minimumskrav tilfredsstillende, men at den har vist en beundringsverdige resignasjon for ikke å gjøre avgjørelsen for vanskelig for de styrende.

Slik henvendelsen er formet, munner den ut i forslag til en amnestilov som alle anstendige og rettsbevisste mennesker nå må kunne godta på bakgrunn av de avslørende opplysninger om det såkalte «rettsoppgjør» som etterhvert er gravet frem, ikke minst ved utrettelig og iherdig innsats fra alle de gode krefter som gjennom årene har støttet Forbundets arbeide. Og her tenker vi også på de mange som ikke delte vår politiske oppfatning, men som hjalp til fordi de følte kravet om sannhet og rett brenne i hjertet.

De styrende både i regjering og Storting kjenner naturligvis allerede i store trekk de avslørende opplysninger som nå foreligger både om etterkrigsoppgjørets sviktende juridiske fundament, og om de forhold som førte til okkupasjonen av Norge etter at den norske forsvarsmakt hadde kapitulert betingelsesløst og med forsikring om ikke mere å ville kjempe mot Tyskland i den pågående verdenskrig. Og skulle det være noen som måtte ha forsømt sin plikt til å sette seg inn i en sak med slik rekkevidde som denne, så føler vi oss overbevist om at de vil ta igjen det forsømte i forbindelse med behandlingen av denne henvendelse. Det foreligger jo nå en hel litteratur omkring etterkrigsoppgjøret og alt som ledet til det, og Forbundet vil sikkert med glede bistå enhver som søker slik opplysning.

Etter at tiden har fått anledning til å virke og følelsene har falt mere til ro på begge sider, tror vi nok våre styresmakter er klar over at det ikke lenger går an å skyte seg inn under en «folkemening» som krever den farsemessige politiske rettergang opprettholdt som historiens dom over det som foregikk under okkupasjonen. Folk forstår mere og mere at likheten med rettsnivået i «folkedemokratiene» er alt annet enn smigrende for et land som regner seg som sivilisert. Bortsett fra den lille flokk av Tordenskjolds soldater som overalt og ved enhver anledning dukker opp som representanter for den hatefulle uforstand, og som villig ofrer folkets sikkerhet og enhet for fortsatt å kunne pleie sin hevn og sitt hat, har vi grunn til å tro at de gode krefter i det norske folk nå er innstillet på å søke gjenopprettet rettsstaten, og i den utstrekning det for tiden er mulig medvirke til å råde bot på gammel urett. Det ville være ufor-skammet å anta at Norges folkevalgte stortingsmenn var mindre ansvarsbevisste.

Som sagt, vi ser på de forslag som er stillet i henvendelsen som absolutte minimumskrav, som en slags utstrakt hånd fra Forbundets side. Ingen skal kunne si at de rettsforfulgte her ikke har vist ansvarsfølelse og resignasjon i forståelse av hvor nødvendig det er for det norske folk å finne fram til oppgjør og enighet, så truende som verdenssituasjonen er både økonomisk og på bakgrunn av den pågående kapprustning som har brakt verden i permanent krigsfare. Det er intet vårt folk trenger mere enn enighet.

Konrad Sundlo:

Vil landstridskreftene avgjør Europas**skjebne?**

Da krigen var slutt i 1945 gikk USA til en hårdnakket nedskjæring av sine landstridskrefter. Amerikanerne hadde under krigen hatt 80 divisjoner under våpen. Av disse beholdt de bare 5 som ble disponert til Tyskland, Østerrike og Japan som okkupasjonstropper. Alle de andre divisjonene ble oppløst.

Forklaringen på denne po-

Parolebrudd?

Våre venner i Akershus Folkeblad, som også tidligere er kommet i skade for å bryte parolen om «ro omkring rettsoppgjøret» er igjen ute på forbudte veier. Det er ikke greit når en har slikt temperament!

Vi gjengir uten kommentar følgende, som vi synes har en lovende avslutning:

«Forbundet for Sosial Oppreisning er en organisasjon hvis medlemmer er landssvikere som under krigen var medlemmer av NS og av den grunn følger seg urettferdig behandlet etter frigjøringen. Nylig ble det innkalt til et møte i Tønsberg. Det skulle velges formann for organisasjonen i Vestfold, og fru Olga Bjoner redegjorde for landssvikernes situasjon.

Vi håper hun gjorde det på en rensligere måte enn Jens Bjørneboe har gjort det i romanen «Under en hardere himmel».

Snart blir det vel på tide å skrive en roman om de som var så dumme at de ikke var medlemmer av NS.»

Vi synes også det er riktig å peke på at det kanskje ikke all tid vil være mulig å oppnå en avspenning så smertefritt, og minner om Skriftens ord: «Hvert rike som kommer i strid med seg selv, legges øde.

Dermed har da de rettsforfulgte gjort sitt. Vi avventer nå de styrendes reaksjon på denne Forbundets henvendelse til Kongen, som i forbindelse med tronskiftet å bidra til å råde bot på den ulykksalige og tærende splid i det norske folk, som fulgte i det vi kaller rettssvikets spor, og som viselig går langt dypere enn de fleste synes å ha forståelse av.

Vi tror det vil være av den største betydning for folkets fremtid at henvendelsen behandles alvorlig og samvittighetsfullt.

litikk er at amerikanerne mente luftvåpenet ville komme til å dominere fremtidens slagfelter. De trakk feilaktige slutninger av invasjonen i Frankrike og Tyskland 1944—45 da de alliertes luftvåpen var av avgjørende betydning men var ikke oppmerksomme på at de dengang hadde foran seg en helt ekstraordinær situasjon som man ikke kunne bygge noen fremtid på. De alliertes umåtelige masser av fly rensset himmelrommet for tyske fly og dominerte alle kommunikasjoner så tyskerne hadde store vanskeligheter med forflytningen av sine tropper. Dessuten var de tyske landstridskrefter i vest bare annenrangs tropper. De var satt sammen sammen av eldre årsklasser under befal som tildels ikke hadde noen krigserfaring. Generalløytnant Speidel, som dengang var Rommels stabssjef sier at disse tyske divisjonene var av samme type som de utslitte, dårlig utstyrte divisjoner som sto på fronten ved slutningen av Verdenskrig I. Bl. a. hadde de hestetrukket tren, mens deres motstandere var helt modernisert.

Tyske militære kretser, som jo også hadde endel krigserfaring, så med uro på amerikanernes disposisjoner som satte Tysklands sikkerhet i fare. Men ingen hørte på dem. De hadde tapt krigen, og forresten var de jo tyskere.

Det var først Korea-krigen, som brøt ut sommeren 1950, som åpnet øynene på amerikanerne. De hadde trodd de skulle greie denne vesle krigen med sitt veldige luftvåpen og en par av de divisjoner som lå i Japan. Men de opplevde noe annet. Det amerikanske flyvåpen klarte ikke å stanse de nord-koreanske angrep, det klarte ikke å stanse nord-koreanernes fremrykning, og resultatet var derfor at de få amerikanske divisjoner fikk hele trykken og til slutt havnet nede i fjæra i Syd-Korea. — U.S.A. måtte i hui og hast sette opp sine divisjoner i hjemlandet og få dem fraktet over til Korea og dessuten fikk de gjort saken til en affære som angikk De Forenede Nasjoner så alt i alt 16 nasjoner sendte tropper til kampplassen. — Men imens var megen kostbar tid gått

tapt. Kineserne fikk anledning til å hjelpe sine nord-koreanske brødre og krigen endte som bekjent med at Nord-Korea fortsatte å være rødt. Krigen var en skandale for U.S.A. og De Forenede Nasjoner.

Det viste seg at russerne forstår seg bedre på krig enn amerikanerne, for de ødela slett ikke sin landhær. Etter krigen fikk de i en fart sine krigsslitte divisjoner opp på full styrke igjen, slik at Sovjets hær ganske snart talte 175 infanteri- og panserdivisjoner og 50 artilleri- og flyverndivisjoner. Dessuten kan Sovjet regne med ca. 60 divisjoner fra sine drabantstater. Med andre ord: Sovjet-Unionen er i dag en maurtue av landtropper.

Hva kan så Vesten, hva kan NATO stille opp mot dette?

Da NATO ble skapt i 1949 var det forutsetningen at medlemsstatene alt i alt skulle stille 43 divisjoner, men da NATO's øverstkommanderende general Gruenther trakk seg tilbake høsten 1956 offentliggjorde han at NATO bare hadde 15 kampklare divisjoner. De andre var bare papirdivisjoner.

Det vil forstås at i alle disse år har Vest-Europa vært i en livsfarlig situasjon. Verst var det like etter krigen: slutt da Sovjet uten større vanskelighet kunne besatt størsteparten av Europa. Når det ikke gjorde det, var det fordi det er noe som heter å forspise seg, så de kalde hjernene i Moskva regnet ut at det var best å fordøye drabantstatene før man gikk videre.

Men så fikk U.S.A. sine atombomber og atomvåpen, og dermed var den gode anledning gått tapt.

La oss være fullt klar over at det er trusselen om atom-bombe-angrep som har holdt Sovjet i sjakk. — Etterhvert vil nok Sovjet kunne true like meget med atombomber som U.S.A., men man får håpe at begge parter bare truer, men ikke slipper atomkrigen løs.

Og da er vi atter tilbake til landstridskreftene.

Hvem er det som skal stanse Sovjets millioner hvis «freds»-propagandaen hindrer oss i å bruke atomvåpen?

TYSKERPENGENES VELSIGNELSE

Av ANDERS MELTEIG

Du rister litt på hodet og spør deg selv, når du leser denne overskrift: «Er det da noen velsignelse for landet at der er noe som kan benevnes tyskerpenge?» Du har rett. De er til ingen glede for landet. For av tyskerne, som vel turde betegnes som våre skyldnere, ser det ikke ut til at vi kan få noe. Var vår nøytralitet så betent at den åpnet adgang til invasjon? Er hjemmefrontens og franktirørenes virksomhet etter kapitulasjonen slik at vi har mistet vår rett til erstatning?

Men begrepet tyskerpenge er der. Som en bokholdermessig uoverstigelig mur står de på debetsiden i Norges Banks bøker. De står og likesom flirer til oss, nyder sin egen urokkelige posisjon og sier med sitt tause, men allikevel så talende språk: «Når ikke tyskerne vil fjerne oss, så må du betale, Jeremias». «Du hadde jo omkring en kvart million mann i arbeid som spredningsmannskap», flirer de mot meg. «Men jeg heter ikke Jeremias», skynte jeg meg å si. «Det er det samme», sa de i kor. Eitrende sinna og med et blikk «som av tusen soler», som kunne ha gjennomboret alle fortielsens jerntepper og tent fyr på all betent historisk kompost i hele landet, slo de ne hær av sannhetens ubeseirlige soldater de store bokpermer omhyggelig og varsomt om seg og forsvant i bankens sikkerhetshvelv i full forvisning om at hverken demonisk hetspropaganda eller historieforfalskning kan skade dem.

Men før panserdøren hadde forskanset dem helt, hylte de ut gjennom den siste smale åpning: «Vi er knappestøperens hær. Vi møter opp ved hver eneste korsvei. Dere er kollektivt ansvarlig alle sammen, en for alle og alle for en, både de levende og de ennå ufødte generasjoner».

Dessverre er dette riktig. Tvungent blir vi nødt til å se den sannhet i øynene, at vi alle skylder disse penger til vår nasjonalbank. Før eller senere er vi nødt til å stramme livremmen inn og betale pengene tilbake om Norges Bank skal gjenvinne sin status som et solvent institut. — Eller:

Kanskje posten er ment å skulle gå som et perpetuum mobile ned gjennom slektene, skulle stå der som symbol på genial demokratisk oppfinnsomhet, som et monument over, hvordan parlamentarismen iallfall finansielt og økonomisk har klart å kunne løfte seg selv etter hårene?

Men tilbake til alvor og realitetene. Er det så ingen for hvem Jeremias Jøssings store konto i Norges Bank har vært til noen velsignelse? Vi ser oss litt rundt og vårt blikk faller rent tilfeldigvis i dag på livsforsikringsvirksomheten. På bordet mitt ligger en publikasjon som bærer tittelen: «Norges offisielle statistikk XI. 165» og som omfatter «Forsikringselskaper 1952». Den gir interessante opplysninger om livsforsikringssektoren fra 1912 til 1952, altså over et tidsrom av 40 år.

Her ser en blant annet at forsikringsstokken ved utgangen av 1940 utgjorde kr. 2 122,7, mens den i 5-året 1941—1945 var vokset til 3 236,2 millioner kroner. Det vil med andre ord si at forsikringsstokken steg i disse fem krigsår med noe over 1 milliard kroner, eller temmelig nøyaktig 50 prosent. I 1950 var den steget til noe over 4,2 milliarder og ved utgangen av 1952 til 4,7 milliarder kroner.

I femåret 1936—1940, inklusive, viste forsikringsstokken en oppgang på 1,8 milliarder til 2,1 milliarder kroner, d.v.s. med 300 millioner kroner, mens den i de «forferdelige» krigsår 1940—1945 steg med 1 milliard.

Jo for den som kunne skaffe seg penger fra okkupasjonskontoen i Norges Bank var nok tyskerpengene til en velsignelse. Ikke bare klarte de å skaffe penge til livsopphold i okkupasjonstiden. De fikk også anledning til å trygge sin fremtidige eksistens. Landet har lidt, men den enkelte borger har profitert, det vil si, noen av dem.

At forsikringsstokken ved utgangen av 1952 som ovenfor nevnt var steget til 4,7 milliarder kroner — m. a. o. — henimot firedoblet seg siden 1940, skyldes også for størstedelen disse penge fra okkupasjonskontoen.

Ser en på statistikken for

premieinntektene, så får en vite at disse utgjorde i 1940 87,6 millioner kroner, mens de i 1945 var steget til 192,3 millioner kroner. Den var på 5 år steget med over 100 prosent. Denne prosentvise stigning har imidlertid ikke holdt helt tritt med stigningen i nyttegevinger, idet premieinntekten i 1952 «bare» utgjorde 241,8 millioner kroner.

Disse uhyggelige tall fra okkupasjonstidens og den første etterkrigstids Norge representerer, altså imponerende goder for den enkelte profittør.

Allikevel beklager Jeremias Jøssing seg!

Anders Melteig.

Mot

For samfundets sunnhet og trivsel er det av aller største betydning at rettsbevisstheten er levende og sterk i folket som helhet.

Juristene er derfor helhetens tjenere og den enkeltes hjelpere. Derfor kreves mange egenskaper av dem.

Den viktigste egenskap er mot.

(Høyesterettsdommer Jørgen Trolle i Berl. Tid.).

Hva er det som skjules?

Da general Ruge som Norges forsvarssjef la ned en krans på general Fleischers bære, uttalte han ifølge referat i Verdens Gang bl. a.:

«Alle vi som ved skjebnens spill kom til å være hovedaktører i disse krigsårene vil en dag bli stillet overfor historiens dom. Vårt syn på begivenhetene er ikke det samme som dengang, begivenhetene tvang oss til å handle. Og historiens dom vil heller ikke være endelig, kanskje heller ikke rettfærdig, fordi den vil bygge på opplysninger som ikke forelå for dem som dengang i øyeblikket måtte treffe sine beslutninger.

Hver enkelt av dem som i disse årene er døde har tatt med seg i graven opplysninger som vi gjenlevende aldri vil få, likesom vi som lever i dag hver for oss kommer til å ta med oss i graven ting som vi ikke vil utlevere, fordi de bare kunne bringe missforståelser inn».

Hva er det for opplysninger som skal stikkes under stol?

Nå må en i sannhetens og rettfærdighetens navn kunne forlange at general Ruge legger kortene på bordet. Verre misforståelser enn de som nå råder kan det visselig ikke bli!

VERDEN RUNDT:

Omkring negerproblemet i USA

Avisenes rapporter omkring Little Rockaffæren var ikke egnet til å skape noen klarhet om problemet hos den leser som bare var henvist til den hjemlige presse.

Men nettopp i Norge, hvor der sikkert er mange som ikke har sett en levende neger, er der ikke desto mindre et overveldende antall som på en prikk vet hvordan man løser et slikt problem, enten det er i Sør-Afrika, i Sambandsstatene eller et hvilket som helst sted på kloden.

Som på så mange andre felter er fremstillingen av dette problem i pressen altfor ofte partisk og ensidig, ikke saklig og orienterende. Etter at gemyttene igjen er noe avkjølet, kan endel faktiske opplysninger kanskje være på sin plass.

Hvordan kan en gjennomsnittsnordmann f. eks. vite at negrene i U.S.A. har like bra skoler som de hvite, like rett til høyere utdanning som de hvite i egne høyskoler og universiteter? Eller at det å tvinge negerelever inn på en hvit skole med hjelp av tropper utkommandert av regjeringen i Washington likeså gjerne kan ha en politisk bakgrunn som noen øm omsorg for negerbarna?

I et av de siste nummer av NEWSWEEK finner man en saklig og inngående behandling av begivenhetene i Little Rock, på et høyt journalistisk plan og uten ensidige for-

dømmelser til noen kant.

Bemerkelsesverdig rolig og instruktiv er Raymond Moley's orientering fra en reise i sør-statene i denne anledning.

Molay gir en særskilt rapport om sine iakttagelser i Sør-Carolina, etter å ha intervjuet en rekke ledende personer om den aktuelle situasjonen, om forholdet mellom negre og hvite i sin alminnelighet. Han kommer til det resultat at man overalt der er enige i at Sør-Carolina ikke er moden for å blande rasene i skolene.

Et gigantisk skolereformprogram er vedtatt allerede under tidligere guvernør Byrnes' styre, med en bevilgning på 175 millioner dollars (over 1 milliard kroner) hvorav 150 millioner dollars allerede er brukt.

Av dette beløp er 60 (seks)ti prosent til skoler for negrene som her utgjør 40 pst. av befolkningen. For å sikre

en adskilt, men likeverdig skole

for begge raser, ble visse juridiske endringer vedtatt med overveldende majoritet og negrene deltok såvel i utarbeidelsen av statuttene som i selve valget.

Blant annet ble vedtatt en lov som gikk ut på, at i tilfelle en eller annen domstol (i Washington eller i den enkelte forbundsstat) ga ordre om å overføre en eller flere elever — neger til hvit, eller hvit til negerskole — ville forbundsstatens eller fylkets økonomiske støtte til begge skoler opphøre automatisk. Det ville igjen bety at skolen måtte bli stengt.

Dette betyr således en frivillig segregasjon, — en frivillig atskillelse av negre og hvite elever.

I samme forbindelse uttales at de sjelelige anlegg hos de to raser er så forskjellige på alle alderstrinn at integrasjon — sammenblanning — ville resultere i en dårligere og mindre effektiv utdanning av begge raser.

Videre at der ikke er noen instans som kan tvinge enkeltstatene til å bevilge penger til skolene. Heller ingen militære styrker som kan besette skolene og overta undervisningen.

Hvis Kongressen i Washington allikevel ville vedta blanningsskoler og skulle tvinge det igjennom, ville det

(Forts. s. 7).

De tyske nasjonalsosialister får oppreisning

Over alt rakner det for de internasjonale rettssvikere - En knusende sveitsisk dom over den tyske denazifiseringslov

Bonn-regjeringen har i forbindelse med den tyske lovforordningen lagt fram et lovforslag om å oppheve bestemmelsen som ble fastsatt av de allierte om at DNSAP skulle oppløses. Går dette lovforslag igjennom, og det er i øyeblikket ikke mulig å se at noe annet kan skje, er altså DNSAP ikke lenger forbudt ved lov i Tyskland, mens det kommunistiske parti fortsatt er forbudt. Den sosialdemokratiske avis Frankfurter Rundschau skriver i forbindelse med dette lovforslag at hvordan en enn ser på saken, så har nazistene vunnet en prestisjeseir etter 13 år.

Fornuften har forøvrig sei-

Foran katastrofen

Fattigdommen og dens uendelighet av triste følger synes å være på trappene i vårt fedreland. Her tales om et statsbudsjett på 6 milliarder for året 1958-59. Et svimlende tall, ca. 10 ganger større enn før krigen og ca. 9 ganger større enn under krigen.

Jeg har en gang sett et folk under inflasjon. Varene steg fra time til time. I bedriftene lønnet man 2 ganger pr. dag. Forsørgere marsjerte i gatene om natten, vindu etter vindu ble knust i kolonialbutikker. **Mat måtte skaffes!** Skuddene knallet, ambulansene hylte og kvinner og barn gjemte seg av skrekk. Dette var i Tyskland under partiveldet.

Hos oss stiger prisene fra uke til uke. Inflasjonen øker med tiltagende hastighet og i takt med denne arbeidsløsheten. De økonomiske lover gjelder også i «Velferdstaten». Men hurra for Gerhardsen, hurra for Amerika med alle gavene, hurra for NATO, hurra for partipolitikken. Hei, hei!

Bare en liten flokk sitter tause på billigste plass på galleriet og ser med forferdelse på alt dette. **J. B.**

ret eller er på vei til å seire flere steder i Tyskland. I Saar er det således vedtatt en lov som annullerer all etterkrigstidens urett, og den bayerske landdag er der fremlagt et lovforslag i fire korte paragrafer, som opphever alle tilbakevirkende lover og dommer og alle virkninger av dem, og på enhver måte stiller de utrensede likt med alle andre ustraffede borgere.

Vi ser at rundt i alle land er disse politiske lover og dommer skåret over én lest, i Danmark, Norge, Finland, Tyskland, Frankrike, Belgia og Holland. De onde dunster som stiger opp overalt fra de kjetterbål som inkvisisjonens triumvirat Stalin, Roosevelt og Churchill tente under livlig tilslutning fra de små korguttene fra alle de rammede folk, har alle steder de samme ingredienser: lover med tilbakevirkende kraft, ulikhet for loven, kollektivt ansvar som medlemmer i et politisk parti, utplyndring, mord og terror.

Det er kanskje mange som ikke vil godta denne karakteristikken når det er vi selv, de rammede i Norges land som sier dette. La oss da gi ordet til den ansette sveitsiske jurist, rettspresident Dr. Mantner, Zürich som allerede i 1947 skrev en bemerkelsesverdige artikkel, som vi her gir et utdrag av:

Politikerne i den amerikanske sone i Tyskland, som har ansvaret for denne lov (denazifiseringsloven), er ikke å misunne. En kan ikke fri seg for det inntrykk at de ikke er helt på det rene med at denne lov er noe hittil ukjent, noe som forhåpentligvis vil bli stående som et

enestående fenomen i verdenshistorien.

En behøver ikke gjøre det klart for jurister at den er en rettslig absurditet (Her i Norge er det øyensynlig nødvendig, hva det nå måtte komme av! Vår anm.). Det er vel forståelig at en tidligere politiker og jurist (Dr. Schäfer i Bayern) nylig sa at han

takk Gud på sine knær for at han ikke hadde underskrevet denne lov. Det er her ikke snakk om skrekk for de ramtes hevn, men rett og slett om alminnelig og sund menneskeforstand og normal rettsoppfatning.

Vi vet alle hva vi har å bebreide den nasjonalsosialistiske rettspleie. Men denazifiseringsloven kjører i samme spor og det endog uten betenkeligheter og i langt høyere grad, så en kan ikke betegne loven bedre enn som en typisk Nazi-lov. Mange mennesker har den naive oppfatning at en lov alltid er noe moralsk, bare fordi den er en «lov». At dette er nonsens sier seg selv. En kunne like gjerne vedta en lov om at alle mennesker med blå øyne skulle skytes, og hevde at det var moralsk.

Denazifiseringsloven

er en lov med tilbakevirkende kraft og forsynder seg altså mot den mest elementære rettsgrunnsetning: «nulla poena sine lege», etter hvilken en handling som ikke var straffbar da den ble utført ikke etterpå kan gjøres straffbar. Den er videre en diskriminerende lov, det vil si den gjelder bare for en bestemt kategori av mennesker. Dessuten er den rettet mot enkeltpersoner på grunnlag

(Forts. s. 6).

«Jeg vet hva slags fyr du er. Du er en av disse dustene som alltid prøver å se saken fra den annen side også!»

(«The New Yorker»).

Koht eller Ruge må gripe ordet! Kapitulasjonsavtalen 10. juni 1940

Beskjedent plasert under «Lesernes Mening», men dog plasert i Aftenposten lørdag aften 11. januar finner vi nedenstående innlegg om «Koht og kapitulasjonen», som faller helt i tråd med hva vårt blad har hevdet. Vi kjenner iallfall general Ruge som en mann av ære, og henstiller til ham i sannhetens og rettferdighetens navn å fortelle det han vet uten omsvøp av noen art. Vi ber ham også herunder fortelle hvorfor han selv gikk i krigsfangenskap, samtidig som han beordret offiserene til å avgi æresord på ikke å kjempe mot tyskerne, hvis krigen mot Tyskland fortsatte uten hensyn til kapitulasjonen.

I professor Kohts siste bok «For Fred og fridom i krigstid 1939-1940», kommer han inn på kapitulasjonen 10. juni 1940.

Hva Koht legger i ordene «formene for kapitulasjonen» kommer kanskje ikke tydelig nok frem, men det må være selve tekstformuleringen av kapitulasjonsavtalen Koht tenker på.

Hvordan lyktes det så for Koht gjennom kapitulasjonsdokumentet å gjøre det klart at krigen fortsatte? Tar man for seg dette dokument og går det gjennom punkt for punkt, så må man innrømme at noen slik klarhet gir det ikke.

Overfor tyskerne gav det den klarhet at krigen var definitivt slutt for Norges vedkommende, altså, det motsatte av hva Koht tilsiktet. At så er tilfelle, går helt tydelig frem av generaloberst von Falkenhorsts erklæring av 29. sept. 1953.

Hvordan var det så med nordmennene? Var det klart for dem? Ser man på avisene umiddelbart etter kapitulasjonen, hevder også disse at krigen var slutt. Ikke bare avisene mente dette, men også flere av Norges folkeretts eksperter. Ja, hvis ikke det

hadde vært den alminnelige oppfatning i Norge på den tiden, kunne vel ikke de fatale riksrådsforhandlinger ha funnet sted. Dessuten må man kunne si at det høres nokså ulogisk, for å bruke et mildt uttrykk, at man først kriger, så legger våpnene ned, og så tilslutt undertegner en kapitulasjonsavtale for å gjøre det klart at krigen skal fortsette. Noe lignende tror jeg neppe historien kan fremvise.

Det er ikke bare meg som er interessert i dette, så en nærmere utgreiing fra Kohts — eller kanskje fra Ruges — side, ville være meget ønskelig.

Kåre Haugerud.

Store ord, og -

«Der er mange land på vår klode der befolkningen lever i frykt for sin regjering. Folkene må bli befridd for denne frykt».

Slik lød Winston Churchill's ord henvendt til president Roosevelt under det beryktede møte i YALTA.

Churchill understreket dette på en dramatisk måte ved å føye til:

Så lenge blodet flyter i mine årer så står jeg for dette. (Citat fra Advance to Barbarism F. J. P. Veale 1933)!

Da man ikke har hørt noe senere, f. eks. i forbindelse med Ungarn, må det bety at blodet ikke lenger flyter i Churchills årer, det kanskje bare ligger der, helt stille.

Sprutnik.

Under krigen ble Gerhardsen hjemkjøpt for et relativt lavt beløp, men påløpne omkostninger gjorde det dog til et mindre lukrativt kjøp.

RUBEN
i Farmand.

De tyske nasjonalsosialister

(Fors. fra side 5)
av en absolutt fiksjon, nemlig den såkalte kollektive skyld. Loven har altså alle de egenskaper som stempler den som det den faktisk er, nemlig **logisk sett nonsens og moralsk sett en nederdrekthet**.

Denazifiseringsministrenes påstand om at denne lov er en demokratisk lov tar de herrer vel ikke selv alvorlig. For at loven er et slag i ansiktet på demokratiets ånd, er så opplagt at det ikke engang behøver å begrunnes nærmere.

For oss jurister er loven ikke annet enn en

kodifisering av det rå overgrep

Ved denne lov har opphavsmennene og de som vedtok den kompromitert seg selv i høyere grad enn om de simpelthen hadde slått alle nazister ihjel. Loven er ensbetydende med oppløsning av grunnlaget for en ordnet sameksistens overhodet i det menneskelige samfunn.

Den der tenker rettfærdig

og er politisk klartseende, vil uten videre ta avstand fra denazifiseringsloven, mens den som vil ha sine personlige hevnfølelser overfor nasjonalsosialismen tilfredsstillt, selvom det skal koste ham hans selvtakelse, kanskje vil se den som den høyeste politiske visdom. Hans oppvåkningen vil bli bitter og den vil fremfor alt bli for sen.

*

Såvidt Dr. Manthers knusende dom over ett blad av de internasjonale rettsvikerens uhyggelige svartebok, født i hat og ondskap og båret til dåpen av feige og unnfallende medløpere som ofret lov og rett og anstendighet for håp om egen fordel av avansement, og et smil fra den forpøblede «folkemening», skapt på bestilling av den ensrettede «fri» presse.

Heldigvis holder de anstendige på å våkne av rusen. Skal Norges storting følge eksemplet fra Bonn eller fortsatt klamre seg til det gamle mønster fra Moskva?

Hvorfor forlanger russerne

(Forts. fra side 1)

i henhold til sin grunnlov og til alle autoritative uttalelser fra dets ledende menn sikter på verdensherredømmet, kan ha for en eventuell amerikansk gjengjeldelse. Det er erkjennelsen av dette at de amerikanske krigsfly med atombomber er på vingene døgnet rundt og bare venter på kodeordet for å velte sin dødbringende last ut.

Det er på grunn av dette en må se Sovjetledernes slagord om fred og forståelse og hyrde-tonene om muligheten for fredelig sameksistens av ulven og lammet.

Sovjetsamveldets eneste motstander av betydning er USA. Det er i kampen mellom disse to motstandere verdens skjebne engang vil avgjøres. Europa er bare sekundær krigsskueplass som neppe er mange atombomber verd. Det er Sovjetsamveldets

konvensjonelle armeer

som skal klare den biffen. Hvorfor skulle Sovjet ellers opprettholde disse veldige armeer i atomtidsalderen?

Våre frontkjempere, som er de eneste av alle nåtidens kommunistbekjempere som har kjempet for Europa mot Sovjetsamveldet, kan fortelle at det som gjorde utslaget på østfronten i verdenskrigen var russernes masseinnsats av artilleri og panser. Det er denne materielle overlegenhet som fremdeles er sovjetarmeens styrke og ryggrad. Og det finnes for Europa bare ett eneste forsvar mot disse armeer som rutter av konvensjonelle våpen, nemlig **taktiske atomvåpen**.

Ingen vet dette bedre enn sovjetrusserne selv og derfor er kravet om den atomfrie sone i Europa kommet. Vekk med de små staters eneste forsvar mot massene og materiellet — åpn veien for sovjetarmeene!

Sovjetsamveldet har sine fjernraketter som kan rekke så å si hele verden, det har sine mellomdistanseraketter som på en billigere måte kan dekke hullene i angrepet, men det er en «trussel mot Sovjetsamveldet», verd en flom av hyrde- og trusselbrev fra

Lorentz Vogts testamente:

Visste du ikke?

Direktør Lorentz Vogt er gått bort. Dermed har den norske presse mistet en blændende utstyrt og uredde skribent, som i detalj gjennomgikk okkupasjonsoppgjøret og stilte dets ulikhet for loven, overgrep, ulovligheter, og vold på det historiske hendelsesforløp ut til almenhetens beskuelse. Oppgjørets iscenesettere kunne intet foreta seg mot direktør Vogt, så man skar både tenner og plomber på det hold over hans uimotsigelige dokumentasjoner. Man fant det ikke opportunt åpent å imøtegå hans påvisninger. Han var idetheletatt en mester i dokumentbehand-

Bulganin hvis de små stater innen NATO utstyres med et effektivt forsvar mot et sovjetrussisk angrep. Alle som ikke er helt åndsformørket vet at ingen europeisk makt kan gå til angrep på Sovjetsamveldet, og det er vel heller ikke mulig å undervurdere sovjetledernes intelligens så meget at en ikke forstår at de også er fullt klar over forholdet.

Det er ikke angrepsvåpen Sovjetsamveldet frykter hos småstatene, men forsvarsvåpen. Våpen som kan gjøre det besværligere og mere risikofyllt å øke listen over undertrykte europeiske land.

Når Norge nå engang har gitt seg med i NATO, så kan vel ikke meningen være bare å legge landet åpent for sovjetrusserne, og la det bli et oppmarsjområde for fienden i sluttkampen mellom USA og Sovjet? Hvis noen har råd til å ofre atombomber på oss så er det jo ikke noe å gjøre ved det, men vi behøver iallfall ikke ennå engang godvillig la fremmede tropper med overmektig teknisk utstyr velte inn over oss uten å gjøre motstand, uten å ha det eneste våpen motstanderen respekterer — og som derfor kan holde ham borte.

Hvis de som har ført oss inn i NATO og dermed meldt oss på som krigsdeltagere istedenfor å være med i et nøytralt nordisk forsvarsbund, også nå i tolvte time fornekter sitt ansvar og sine egne gjerninger og legger oss forsvarsløse ut som åte for den russiske bjørn, så ville det være et svart forrederi som endog overgikk «nøytralitetspolitikken» av 1940.

Observatør.

ling og i den drepende dokumentasjon. Som illustratør av «rettsoppgjøret» står han på siden av Marta Steinsvik, Jon Skeie og Scharffenberg. For denne sin dåd blir Lorentz Vogt aldri glemt.

I en ufri presse er det til ære for Tønsberg Blad, Nationen, Adresseavisen, Agder Tidend, Samtiden og Dagbladet at de åpnet sine spalter for denne skarpe og soignerte penn. Folk og Land ærer Lorentz Vogts minne best ved nedenfor in extenso å gjengi hans kanskje mest sentrale artikkel: «Visste du ikke?»

Det må imidlertid has for øye at når han siterer straffelovens § 86, så mener han paragrafen slik den lød før man forandret denne og dro denne bestemmelse ut som et trekkspill, og dermed kunn gjorde for all verden, at den gamle 86 ikke omfattet noen av de handlinger eller unnlatelser man hadde dømt uskyldige mennesker for, som ikke hadde forbrutt seg mot § 86.

Lorentz Vogt skrev i Tønsbergs Blad allerede 5. juni 1948:

Når man leser lokalbladene — for norsk rettsvesen høyst beskjemmende — referater fra de første år etter frigjøringen, er der en replikkveksling som stadig går igjen.

Dommeren: Visste du ikke, at Norge var i krig? (Norske dommere synes i mange tilfelle å ha vært du's med de mere menige landssvikere — hva det nå kan komme av).

Til spørsmålet synes de tiltalte i alminnelighet å ha forholdt seg noe uforstående. I sitt hjerte har han sikkert resonert som så: Når de hadde holdt opp å slåss, var det vel ikke mere krig.

Men etter større eller mindre press kunne svarene falle noe forskjellig. Enkelte svarte: Jo, det var vel krig. I dommen het det også promte: Tiltalte har selv tilstått at han forsto landet var i krig. Dermed var den sak i orden.

Var tiltalte mer motstandsdyktig og svarte: Nei, landet var ikke i krig, hendte det, at dommeren noe hånlig uttalte: «Ja, Du vet vel det bedre Du enn Kløngen og regjeringen». (Dempet bifall fra tilhørerenbenkene).

Rettens formann kunne — om det er tillatt å si det i all uærbødighet — innkassere en smukk om enn noe billig publikumssuksess.

Hva det objektive forhold angår, følte dommeren seg trygg. Han hadde under alle forhold riksadvokatens sirkul-

lære, med trykkfeilen fra avisen «Finnmarken». Men skulle man kunne anvende straffelovens § 86, hvorpå man uforiktig nok direkte eller indirekte har bygget praktisk tatt hele rettsoppgjøret, måtte man ha tiltaltes subjektive forståelse med. Så oppfant man det forløsende begrep «måtte forstå».

*

Straffelovens § 86 har følgende ordlyd

«Med hefte i minst 3 år eller med fengsel fra 3 år inntil på livstid straffes den, som rettsstridig bærer våpen mot Norge, eller som under en krig, hvori Norge deltar, eller med sådan krig for øye yter fienden bistand i råd eller dåd eller svekker Norges eller noen med Norge forbunden stats stridsevne.

Straff kommer ikke til anvendelse på noen i utlandet bosittende norsk statsborger for handling, hvortil han etter bostedets lov er pliktig».

Bl. a. uttrykket «med sådan krig for øye» viser klart, at det er spørsmål om en bevisst handling. Situasjonen må ha stått klart for tiltalte. Han må ha forstått, at krig var forestående eller at det var krig. Var krigen opphørt, bortfaller muligheten av å anvende § 86. Mente tiltalte at krigen var forbi, bortfaller også dens anvendelighet, i de enkelte tilfelle. — derav anstrengelser for å få tiltalte til å innrømme, at han forsto, at Norge fortsatt var i krig.

Selv om man ikke er enig i, at krigen for Norges vedkommende opphørte 10. juni 1940, kan man vanskelig påstå, at den alminnelige mann skulle forstå dette. Samarbeidet mellom tyskerne og de norske myndigheter — de av alle anerkjente norske myndigheter — var av den art, at de ikke pekte på krig. Det fremgår av de mange dokumenter, som nærværende forfatter tidligere har fremlagt. **Det ville bli enn klarere om myndighetene ville offentliggjøre de offisielle papirer som de nå siterer på.**

Straffelovens § 86 er blitt den store sekkebestemmelse, som man mener kan anvendes i alle tilfelle av «bistand», likegyldig av hva art den har vært. Karikaturen ble nådd ved salg av parfyme. Selv om den velluktende væske kan ha gjort den enkelte tysker mere uimotståelig, gjelder dette utvilsomt kun utenfor slagfeltet.

Noen drøftelse av begrepet «bistand» har aldri funnet sted. Men hva er hensikten med og innholdet av § 86? Vanskeligheten ligger i, at straffelovens forarbeider på

dette område er svært innholdsløse. De sier intet. Av straffelovkommisjonens medlemmer er samtlige døde, og den daværende sekretær kan kun bekrefte at lovforberedelsen på dette punkt var lite inngående. Man befant seg den gang i de høyst fredelige 1890-årene, og mente at spørsmålet aldri ville bli praktisk, tross unionskonfliktene. Man må til forståelse av loven lenger tilbake — til kriminalloven av 1842 og dens forarbeider. Den lov var skrevet av menn som hadde opplevet krig og okkupasjon og visste hva de talte om.

Straffelovens § 86 er i virkeligheten et kort sammendrag av de mere detaljerte bestemmelser i 8. kapitel av kriminalloven av 1842. Her finnes i premisset en selvsagt ikke uttømmende, men dog karakteristisk oppregning av forskjellig art av bistand. Det heter:

I §§ 4 og 5 avhandles de forbrytelser, som i krigstid begås i mot staten og vil stå dens fiender bi, uten at dog gjerningsmennene bærer våpen mot staten. Forsåvidt den angjeldende forræder til fienden krigsfolk, landstrekning m. v. eller innlater seg i visse andre foretagender, der i høyeste grad er farlige for staten, er forbrytelsen belagt med livsstraff (i dagens språkbruk dødsstraff); hvorimot straffarbeide i første eller annen grad er bestemt for den bistand, der ytes fienden ved å la seg bruke som speider, ved å hverve eller anskaffe folk til hans tjeneste, ved å skaffe ham krigsfornødenheter eller levnetsmidler, ved å åpenbare ham rådslag, eller beslutninger angående krigsmaktens bevegelser, meddele ham tegninger eller beskrivelser over forsvarsverker, havner, inn- eller utløp, eller i forrederisk hensikt huse eller dølge fiendens speidere eller ved falske underretninger bedra rikenes (dette var i unionstiden) krigsmakt eller fremmede tropper, som med dem gjør felles sak».

Oppregningen er selvfølgelig ikke uttømmende. Men alle de nevnte tilfelle omfatter forhold av direkte betydning for krigsoperasjoner og intet annet.

Det er ikke tilfeldig og utover dette går neppe straffelovens § 86's tilsvarende uttrykk «yte bistand i råd og dåd».

Konklusjonen av denne og tidligere artikkel blir:

1. Etter 10. juni 1940 var Norge ikke krigsdeltaker. For forhold etter den tid kan derfor straffelovens § 86 ikke anvendes.
2. Selv om man ikke er enig heri, vil de subjektive betingelser for anvendelse av § 86 som oftest mangle.
3. § 86 er kun anvendelig på handlinger som står i forbindelse med krigshandlinger og øver innflytelse på disse.

Omkring negerproblemet i USA

Forts. fra side 4

være et fantastisk brudd på konstitusjonen.

Bruken av tropper for å bryte ned denne legale barrieren ville gjøre uberegnelig skade for dem av begge raser som er minst skikket til å tåle det.

Rasene her har levet side om side i harmoni i lange, lange tider. Negrerne har hatt stor fremgang både pedagogisk, kulturelt og økonomisk, og ethvert forsøk på å forstyrre den etablerte orden har størst skadevirkninger for negrene, som også på annen måte har påtrengende aktuelle problemer i forbindelse med mekaniseringen og andre dyptgående endringer i landbruket, noe som har drevet mange av dem bort fra sine farmer og til å søke annet arbeide.

Hendingene i Little Rock har skaket opp sinnene og skapt usikkerhet som følge av den opphissede stemning oppstått ved bruddet på den gjeldende orden, noe som også har skapt politisk usikkerhet. Negerledere oppfordret negrene til å stemme på det republikanske partiet (Eisenhowers), noe som får mange til å undres på om hele aksjonen i Little Rock skyldes en politisk beregning.

Redaktør Moley sier i en annen reportasje om samme problem, at han skulle ønske at han hadde kunnet vise herrene **Eisenhower, Brownell** (justisministeren) og **Earl Warren** (h.r.justitiarius) og andre forkjempere for blandede skoler det han selv fikk se i Sør-Carolina, — også de lærde på prekestolene og i pressen som trekker konklusjoner de ikke engang har dekning for.

Moley forteller videre at der i omegnen av Charleston er 30 707 skolebarn, 1 000 lærere og inspektører, likt fordelt mellom begge raser. Med et budsjett på 175 mill. dollars er i løpet av de siste år 68 gammeldagse skoler erstattet med 23 moderne bygg. Skolene for hvite barn og negerbarna er nøyaktig like, lærerne, negre som hvite, har samme lønn og samme betingelser.

Moley besøkte også en folkeskole for negerbarn og uttalte sin forundring over at barna oppførte seg så pent og så så glade og fornøyet ut. Vedkommende som viste ham rundt uttalte at «vi aldri har disiplinære vanskeligheter her». De samme hyggelige og velordnede forhold fant han også i en neger høyskole. Ikke noe bråk og støy, bare elevenes pludring med hverandre, spisesalen var innbydende, maten likeså og bedre enn redaktøren i sin tid hadde fått på sin egen høyskole. Prisen var 12 c. mens de hvi-

te elever på en tilsvarende høyskole måtte betale 20—25 c. for praktisk talt samme mat.

Man skulle tro at denne utvikling til like rettigheter og likeverdige skoler, måtte være å foretrekke for med hjelp av falmskjermtropper å tvinge inn på skolene en sammenblanning som må skape uro, bitterhet og konflikter.

X. Ø.

Einar Tveito

(Forts.).

Intet gikk så inn på ham som at han etter krigen ble ekskludert av Telelaget, hvor han var æresmedlem. Telelærer — gjør godt igjen dette, selv om det ikke skjedde i levende live! Ta Einar Tveito til eder igjen — post mortem — som en av eders store, visk ut styrets overilede vedtak fra 1945.

Einar Tveito var en stor og god nordmann til sin døydag. De kommer mann-jamnt til å reise seg ved det lange bordet i Valhalla når han trer inn.

Kjartan Kamban.

Skuespiller Einar Tveito hadde en tid lidd av en hjertesykdom, og falt død om i Trondheimsveien på Linne-rudsletta.

Tveito var født i Lårdal, Telemark. Han begynte på Det Norske Teatret i 1914 og hadde en lang rekke betydelige roller, bl. a. Peer Gynt og Brand. I 1920 debuterte han som filmskuespiller i filmen «Fant-Anne». Siden spilte han i «Glomdalsbruden» og en lang rekke andre filmer.

Den lekse -

Forts. fra side 2

legmenn toge inn i templet for å prate om den rette lære og forfatte artikler til dagspressen.

Kristi sanne kirke kan hverken lære rett eller leve rett. Men hva den bør kunne er å skjelve mellom Guds rike og Kongeriket Norge, mellom Guds vilje og forordninger i en ulvetid, mellom Kristi bud om kjærlighet til nesten og gjengjeldensens «Øye for øye, tann for tann».

Du prest, bøy deg ned og se til den forslatte ved kirkens dør før du går inn i helligdommen, lytt et kort øyeblikk til det han har å si!

Alfred Dale.

EN BIBLIOFIL SJELDENHET

Noen resterende ekspl. av Marta Steinsviks

Frimodige Ytringer

er tilsalgs i Forbundet, Kierschows gate 5, Oslo.

Pris kr. 10.00 (til inntekt for Marta Steinsviks minne).

Gårdbrukere!

Legger De om til mere kornproduksjon, trenger De nok endel planeringsarbeide. Husk da, adressen er:

A/L MASKINPLANERING, UVDAL. v/ T. Solheim.

Norge mellom England og Tyskland

Av Generaladmiral a. D. Hermann Boehm

er nå kommet i handel. Illustrert. Pris kr. 20.00 innb.

Lager hos: Ing. P. Thjømøe — boks 122

Stavanger og Store Bjørn, Bestumveg 19 A, Bestum.

Optima Elite

m/ tabulator. Kuffert kr. 595.—. Optima Plana m/ skinnkuffert kr. 545.—. Optima Standard m/ desimaltabulator kr. 1220.

Greie betalingsvilkår. Nærmere opplysninger sendes

BERTEL BRUN

Boks 4017 - Oslo.

Oslo Stigefabrikk

Brand-, maler- og skyvestiger oljet, m/ kadimerte beslag.

Inneh. ALF T. LUNDE,

Mosseveien 8

Tlf. 68 88 17, priv. 67 07 79

Skriv til

Odding & Co. A/S

Postboks 6549 — Oslo om kjøp av skrivemaskin.

Delikat reisemaskin kr. 545.—.

Ellers alle størrelser i skrive og regnemaskiner

Annelise Parow

TANNINNSETNING

Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen kirke - Voldsminde

Vær forsiktig

med å lese mellom linjene, skriver Politikken. Det kunne komme et tog. Vi lar advarselen gå videre til biskop Berggrav og andre eksperter på skrive og lesing mellom linjene i hine hårde dager.

FOLK OG LAND — LØRDAG 25. JANUAR 1958 7

Overrettsakfører

SOLVEIG STANG

Bentsebrugt. 16 C, oppg. A. Tlf. 37 96 26, Oslo.

Familie-, arv-, skattesaker.

Timebestilling.

Samme sted: Stensilering.

Undertegnede har overtatt

RODELØKKA LEKETØY-

OG KORTEVARE-

FORRETNING

som anbefales på det beste. Gøteborggt. 11, telefon 370550.

Gjertrud Parow.

Urmaker

R. Gjessing

Torvet — Tlf. 83 25 07

DRAMMEN

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

GUMMISTEMPLER

Alle arter og størrelser Fabrikpris

Odding & Co. A/S

Postboks 6549 — Oslo

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2

Telef. 44 43 33

Kan noen vennlige mennesker hjelpe ung, dannet, stille tysk-norsk dame, av god familie, med et oppvarmet, møblert eller delvis møblert værelse i Oslo fra første mars til spmmerferien. Sengklær selv. Forskuddsbetaling.

Billett til «Folk og Land» merket «Hjemløs».

Henvendelsen til Kongen

(Forts. fra s. 1).

g a l t i og med at partiet var registrert som politisk organisasjon. Det bør i denne forbindelse nevnes at det i 1940, da den største oppslutning om Nasjonal Samling fant sted, fra flere prominente hold ble avgitt uttalelser som måtte oppfattes derhen, at det var fritt for enhver å være medlem av bevegelsen. Det bør også erindres at 4 av de eldste og mest erfarne dommere i Høyesterett (som prof. Skeie senere har erklært seg enig med) fant at medlemskapet ikke kunne henføres under straffelovens § 86.

Vi skal ikke komme nærmere inn på oppgjørets politiske karakter. Heller ikke behandle spørsmålet om hvorvidt Norge var i krig etter 10. juni 1940 særlig inngående, skjønt dette i forbindelse med kapitulasjonens varighetsbestemmelse er avgjørende for straffbarheten av bistand ydet okkupanten. I denne henseende tillater vi oss imidlertid å peke på at ingen militær operasjonsordre er utstedt av norsk overkommando etter kapitulasjonen, og at selve denne kapitulasjon var en bistandsytelse av aller største militære betydning, hvis den norske krigføring var forutsatt å skulle fortsette. Som bekjent har Undersøkel-seskommissjonen av 1945 fastslått at det var en ikke ualminnelig oppfatning i Norge at den statlige krigføring for Norges vedkommende var avsluttet i og med kapitulasjonen. Domsgrunnlaget i så-godtsom samtlige dommer over fhv. NS-medlemmer har imidlertid vært at vedk. tiltalte har visst at krigen fortsatte, altså et uholdbart grunnlag ifølge den av kommisjonen konstaterte kjenns-gjerning som kan bekreftes ved tallrike eksempler fra prominente og ledende hold.

Det er således etterhvert blitt klarlagt at grunnlaget for etterkrigsoppgjøret har vært sviktende i flere, meget vesentlige henseender. Dets urettferdig karakter kan ikke lenger forties. Problemene i forbindelse med oppgjøret beskjefter derfor fremdeles en stor del av vårt folk. Det skulle således være en samfunnssak av betydning å søke oppnådd «ro omkring retts-

oppgjøret», men på reelt grunnlag.

Det er riktignok så at det ikke lenges kan rådes bot på mange av de alvorligste følger av oppgjøret. Men meget kan ennå gjøres for å mildne ettervirkningene for mange som fremdeles lider under dem.

Av bestemmelser som vil være hensiktsmessige for et sådant formål, vil vi tillate oss å peke på følgende:

1. **Innstilling av forfølgningen overfor ennå ikke pådømte saker.**
2. **Ettergivelse av alle usont strafferestanser.**
3. **Ettergivelse av ubetalte bøter m. v. og refusjon av erstatningsbeløp som er idømt på grunnlag av påstand om solidarisk ansvar, jfr. prof. Skeies anførsel i «Landssvik» s. 35, og professor Andenæs's artikkel om samme spørsmål i Sakførerforeningens blad, høsten 1945. Ennvidere brosjyren «§ 104. Mere lys over rettsoppgjøret» utgitt av vårt forbund.**
4. **Adgang til gjenopptagelse av yrker hvortil kreves offentlig autorisasjon, hvor vedkommende fyller de vanlige vilkår.**
5. **Adgang til ansettelse i offentlige tjenestestillinger etter kvalifikasjoner, på like linje med andre ansøkere.**
6. **Adgang for fhv. statstjenestemenn til bruk av offentlig titel m. v.**
7. **Erstatning for tap påført ved kravforeldelse som skyldes det offentlige.**
8. **Strykning i strafferegistret av alle som er straffet på politisk grunnlag.**

Selv med sådanne innrømmelser vil tusener av norske borgere som sluttet seg til det legale NS-parti, og ærlig mente å gjøre gagnlig arbeide under okkupasjonen, fremdeles måtte bære og kjempe med vanskeligheter av økonomisk og annen art, som oppgjøret har påført dem.

For rettsstaten Norge skulle det være en æressak å avdempe kritikken og forebygge historiens dom over oppgjørets urimelig og inkonsekvente karakter, ved en human, moralsk betont lempning i dets ettervirkninger.

Det later til at eplet ikke faller så langt fra pæren. Sir Winston Churchills elskelige datter skuespillerinnen Sarah Churchill ble forleden arrestert for fyll og usømmelige talemåter i telefonen under et opphold i Los Angeles. Hun sparket og slo politiet under arrestasjonen og gjorde Sir Winstons herømmelige V-tegn med to fingre da hun ble ført skrikende bort.

Et av USA's atombombefly styret forleden ned, men heldigvis — eller for alt vi vet kanskje uheldigvis? — eksploderte ikke bomben. I samme forbindelse nevner vi forøvrig at den kjente engelske militærskribent Liddell Hart i avisen Reynolds News har rettet en kraftig advarsel til det britiske folk og til parlamentet. Han hevder at de amerikanske og russiske krigsflyvere som nå er på vingene dag og natt med sine atombomber faktisk har verdens skjebne i sin hånd. Et misforstått kodeord kan utløse atomkrigen og dessverre er mange av disse flygere unge, krigerske mennesker som er svært lette på avtrekkeren. Det er faktisk verre enn om Mr. Churchill selv skulle ha hånd om avtrekkeren.

Det har foregått tronskifte også i Høyre og Hambro er blitt erstattet med ungdommen oberst Kjøs som partiformann. Men Rocambole var ikke død! Den spretne Hambro hopper lett og lekende over i tidsskriftet Akkurat, hvor han debuterer med et kraftig angrep på Høyre den-

Dette vil — ved å mildne den bitterhet som ennå er intenst rådende blant de mange som anser seg urettferdig behandlet — motvirke den splittelse som oppgjøret har skapt, og herved få betydning for det nasjonale samhold i den kritiske tidsalder vi nå er inne i.

Deres Majestet vil mere enn noen annen kunne bidra til å gjenforene det norske folk.

Vi henstiller derfor at det foranlediges fremlagt for Stortinget forslag til en amnestilov mest mulig i samsvar med det foran anførte, med henblikk på å bringe etterkrigsoppgjøret i pakt med Grunnloven, folkeretten og hevdvunnen rettspraksis.

I ærbødighet
Anders Hafskjold
formann.

F. H. Kjelstrup.

gang han selv ledet det. Det er de borgerlige samarbeidsforsøk han raser over, blant annet samarbeidet i Vestfold som Høyres sentralstyre vel-signet! Vi har sant å si aldri hatt synderlig respekt for Hambro, men vi har dog en snev av beundring for den fabelaktige freidighet han er i besittelse av!

Dr. Einar Lundby forteller i en artikkel i «Vårt Land» om det han kaller en mirakuløs redning av en NS-mann som var dømt til døden til tross for at han til og med var uskyldig i det han ble dømt for. Dr. Lundby visste at mannen var uskyldig, men kunne ikke røpe det han visste fordi det var betrodde ham i skriftemål, forteller han. Han vandret rundt fra Pontius til Pilatus, men ingen ville gjøre noe for å få den uskyldige dødsdømtes sak tatt opp igjen. At det tilslutt lykkedes, tilskriver Lundby et gudommelig mirakel og gudommelig ledelse. Vi er tilbøyelig til å være enig i at det vel måtte noe slikt til for å få revet et offer ut av klørne på justisen den gang, og vi er absolutt enig med Sandnes og Jærens avis som gjengir dr. Lundbys beretning og som føyer til:

«— Og la oss nå være oss bevisst at det nyttet ikke å gå til Høyesteretts kjæremålsutvalg, det nyttet ikke å gå til Stortinget og Kongen fant han det ikke engang umaken verd å spørre. — Men hvorfor hemmelig holde hvilken dommer det var som dømte mannen fra livet på så tvilsomme bevisligheter? Og dessverre var ikke det det eneste justismord i den sesongen».

Det har vært palassrevolusjon i Bondepartiets stortingsgruppe, idet både formannen Vatnaland og nestformannen Leirfall ble kastet og erstattet med henholdsvis Per Borten og Hans Borgen. Overalt gjenspeiler tidens uro og usikkerhet seg. Det går en nemesis gjennom livet.

Den vest-tyske diskonto er påny satt ned og er nå kommet på høyde med Norges, tre og en halv prosent. Imidlertid er det å bemerke til den norske diskonto, som Anders Melteig har påvist i vårt blad, at det er ingen nytte i at Norges Banks diskonto er 3,5 når selv et 1. prioritets pantelån er belastet med 5 prosent. Når alt kommer til alt så er det realitetene som teller.

Den store depresjon stiger

truende opp i horisonten og de sosialdemokratiske medvindsseilere begynner i hui og hast å reve seil. Et av de beste tegn på at det er storm ivente, er vel det faktum at det har lyktes regjeringen under henvisning til de mørke skyer å få LO til å koble ut forbundene i tariff-oppgjøret. En vil ha full kontroll med de krav den «frie fagbe-gelse» kommer til å stille og derfor må det hele sentraliseres og ordnes av storpamperne i LO. Disse folk og de sosialdemokratiske ministre er jo som to tjuer på ett marked.

Dødsfall

Overrettssakfører, kaptein O. K. Lindheim er avgått ved døden, og dermed er atter en av de utrettelige arbeidere i rettferdighetens vingård rykket bort.

Lindheim var født i 1876 og ble etter å ha gjennomgått Krigsskolen fastlønnet offiser. I 1913 ble han cand. jur. og overrettssakfører samme år. Sitt hovedvirke fant han i Kragerø og Telemark, men de siste år førte han en mere omflakkende tilværelse og døde i Trøndelag.

I våre rekker vil Lindheim være særlig kjent for sin utrettelige kamp for sannhet og rett etter det store rettssviket. Han virket både i skrift og tale og var en av de drivende krefter under oppbyggingen av det organiserte arbeid for å skaffe de rettsforfulgte sosial oppreisning.

Meddelelsen om Lindheims bortgang vil vekke vemod i vide kretser.

FOLK OG LAND

Ekspedisjon og kasse:
Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96
Boks 3214

Abonnementspriser:
Kr. 25,- pr. år, kr. 12,50
pr. halvår. Sverige og
Danmark: kr. 29,00 pr.
år, kr. 14,50 pr. halvår.
Utlandet for øvrig: kr.
33,00 pr. år, kr. 16,50 pr.
halvår. I nøytralt om-
slag kr. 35,00 pr. år, kr.
17,50 pr. halvår.

Løssalg 65 øre

Annonsepris:

32 øre pr. millimeter
over en spalte.
Bruk postgiror. 16450.
Sambandstrykkeriet
Oslo